

Туганмас Рамазон тұхфалари

20:00 / 09.05.2020 1988

Бир неча йилдирки, Рамазон ойи келгандың үзбек халқы шайх Мұхаммад Содик Мұхаммад Юсуф раҳматуллоҳи алайхни қар доимгидан ҳам фарқли равища әсга олиб, у киши билан үтган Рамазонларни құмсайды, соғинади. Бу ҳол бежизга әмас, албатта.

Шайх Мұхаммад Содик Мұхаммад Юсуф раҳматуллоҳи алайх үзининг фаолиятини набавий манжажга мувофиқ олиб боришга бор имкониятини ишга солар экан, Рамазон ойига алоҳида әхтимом бериш, тайёргарлик күриш ва қар бир фурсатдан унумли фойдаланиб қолишка ҳам Расулуллоҳ соллаллоҳу алайхи васалламга әргашишга ҳаракат қиласа әди.

Шайх ҳазратларининг диний фаолиятлари асосоан 1989 йилда Ўрта Осиё ва Қозоғистон диний бошқармасыга раислик қилған кезлардан күзга ташланди. У киши үша пайтданоқ Рамазон ойини үзгача күтаринкиликтан, мусулмон уммати учун илм-маърифат мавсуми үлароқ үтказишишга алоҳида эътибор қаратған әдилар. Мамлакатнинг чекка ҳудудларига қорилар ва ахли илмларни юбориб, у ерларда ҳам таровеҳларда хатми Қуръонлар, илмий суҳбатлар ташкиллаштиришишга ҳаракат қилдилар. Шу билан бирга, маҳаллий телеканаллар орқали Рамазон суҳбатлари уюштириб, уларда үзлари бош-қош бўлиб, диний кўрсатувлар тақдим этдилар. Ўзбекистон мустақил бўлгач, Рамазон ва Қурбон ҳайит кунларини мамлакатда дам

олиш куни қилиб белгиланиши борасида давлат раҳбарига берган таклифлари инобатга олиниб, ўшандан буён ўзбек халқи бу кунларни расмий байрам тарзида нишонлаб келмоқда.

Шайх Мұхаммад Содик раҳматуллоҳи алайҳнинг янги милодий аср бошланиши билан бирга намоён бўлган илмий ҳаракатида ҳам Рамазон ойига алоҳида эътибор қаратилди. У киши ҳар йили ўзбек мусулмонлари учун Рамазон тухфаси сифатида янги китоб ёки қандайдир бир илмий хизмат тақдим қилишга бел боғладилар. Мисол учун, «Ҳадис ва Ҳаёт» номли ҳадислар таржимасига бағишлиланган туркум асарнинг «Рўза китоби» илк бор айнан Рамазон олдидан нашр этилган. Шунингдек, «Мўминнинг қалқони» номли рўза фиқҳига оид муфассал рўза китоби ҳам шу муборак ойда ўқувчиларга тақдим қилинган эди.

Ўзбек тилида диний мазмунда иш бошлаган илк виртуал манба ҳисобланган, шайх ҳазратлари асос солган Islom.uz порталида ҳам ҳар йили Рамазон ойини шу мавсумга хос бўлган янги илмий мақолалар, асарлар, аудио-видео дастурлар билан кутиб олиш анъанага айланган. Ушбу хизматлар орқали жуда кўп мусулмонлар Рамазоннинг асл моҳияти, рўзанинг ҳукми, одоблари ва фазилатлари борасида ўzlари учун керакли маълумотларга эга бўлар эдилар.

Шайх ҳазратлари Рамазон ойида ифторлик муносабати билан уюштирилган тадбирларда фаол қатнашиб, у ерда ҳам илмий сухбатлар қилиб берар, динимиз таълимотларини халққа етказар, саволларга жавоб бериб, одамларга рўзага доир аҳкомларни ўргатиб борар эдилар.

Шайх Мұхаммад Содик раҳматуллоҳи алайҳнинг қиблагоҳи Мұхаммад Юсуф ҳожи домла Андижонга қарашли Булоқбоши туманидаги марказий масжидда 40 йилдан ортиқ имом-хатиблик қилган эди. У кишининг гўзал одатларидан бири – ҳар йили Рамазон ойида масжидда хатми Қуръон ва илмий сухбатлар уюштиришдан ташқари, Қадр кечасини топиш мақсадида Рамазоннинг 27 кечасини кўпчилик намозхонлар иштирокида саҳаргача ибодат ва мавъиза билан ўтказар эди. У киши 2004 йил вафот этгач, вафодор фарзандлари шайх Мұхаммад Содик марҳум отанинг чироғини ўчирмаслик учун кетма-кет уч йил Қадр кечасини болалиги ўтган гўшадаги ана шу қадими масжидда ўтказиш учун пойтахтдан Булоқбошига келиб, қиблагоҳининг ўрнига илмий сухбат ва хатми Қуръонларда бош бўлиб турдилар.

Аммо шайх ҳазратларининг Рамазон ойидаги энг катта хизматлари – мамлакатдаги йирик жомеъ масжидларда таровех намози ўртасида қилган илмий сұхбатлари бўлди. Асосан пойтахтнинг энг кўзга кўринган масжидларида бўлиб ўтган бу сұхбатлар минглаб намозхонлар орзиқиб кутадиган илмий мажлисга айланган эди. Рамазон ойи ичida бу илмий сұхбатлар ўтказиладиган 29 масжиднинг рўйхати олдиндан эълон қилинар, бу ирфоний зиёдан баҳраманд бўлиш илинжида мусулмонлар ҳар куни жамоа-жамоа бўлиб, сұхбат бўладиган масжидга ташриф буюрар, масжидлар тўлиб-тошиб, кўчаларга одам сиғмай кетар эди.

Энг асосийси, бу илмий сұхбатларда ҳар йили маълум режа асосида, муайян мавзудаги туркум мавъизалар шаклида бўлар эди. Масалан, 2006-2008 йилларда «Руҳий тарбия» мавзусида туркум сұхбатлар бўлди. Ҳар йилги Рамазон сұхбатларида руҳий тарбиянинг покланиш, тикланиш ва хулқланиш босқичлари ҳақида мавъизалар бўлди.

Шайх жанобларининг ушбу тўқсон кунлик илмий сұхбатлари асосида уч жилдли «Руҳий тарбия» китоби чоп қилинди, маъruzalarнинг аудио-видео дисклари ҳам нашр қилинди. Бу сұхбатлар ўлкадаги диний-илмий ислоҳотларда тарихий бурилиш ясади.

Шайх ҳазратларининг Рамазон сұхбатлари ҳалқимиз учун жуда манфаатли туркумга айланган эди. Кейинги йиллардаги сұхбатлар қуидаги мавзуларда борди:

Анбиёлар қиссаси. Ҳазрат бу сұхбатларда Қуръонда зикри келган 25 пайғамбарнинг тарихи ва сийрати билан таништирганлар (2009);

Ижтимоий одоблар. Мазкур сұхбатлар асосида шу номли китоб таълиф этилган (2012);

2013 йилги сұхбатлар **Рамазон туҳфалари** деб номланиб, уларда ҳам рўза ибодатига хос бўлган каттаю кичик ҳикматларни, бу ойнинг, бу ибодатнинг фазилатларини ҳалқقا етказдилар.

Қалблар Аллоҳнинг зикри ила ором олур. Руҳий тарбия мавзусидаги сұхбатларининг ўзига хос давоми бўлган бу мавъизаларда ахлоқни сайқаллаш бўйича тавсиялар, мўмин киши бажариши матлуб бўлган маъсур зикрлар ва дуолар атрофлича ўргатилди (2014).

Шайх ҳазратларининг мазкур илмий сұхбатларидағи энг эътиборга молик нуқта шунда эдики, маъruzalар фақат Қуръон ва Суннатга мувофиқ бўлиш

билан бирга, омма халқ учун ниҳоятда тушунарли услугда, одамларнинг айни пайтдаги эҳтиёжларидан келиб чиқсан ҳолда, жонли тарзда олиб борилар эди. Шу боис, бу сұхбатларни халқ бир йил интиқлик билан кутар, жон қулоғи билан тинглар, аудио-видеоларини қўлма-қўл қилиб тарқатар эди. Шайх раҳматуллоҳи алайхнинг йил бўйи олиб борган илмий фаолиятлари бир бўлса, Рамазон ойидагиси бир бўлар, мўмин-мусулмонларнинг қалбидан ўзгача ўрин олар эди. Бориб-бориб, мухлис кишилар қалбida Рамазон рўзасига интиқлик ёнида шайх ҳазратнинг Рамазон сұхбатларига бўлган иштиёқ ҳам бўй кўрсата бошлади. Ҳатто муҳаббатли кишилар бу ойни ушбу илмий сұхбатлардан холи тарзда тасаввур қила олмай қолди. Бир сўз билан айтганда, шайх ҳазратлари ўлка мусулмонлари учун Рамазон шукуҳига айланиб қолган эдилар.

Шуни ҳам айтиб ўтиш жоизки, бу муваффақиятлар ўз-ўзидан мұяссар бўлмаган. Бу йўлда ўзига яраша машаққатлар, турли кўринар-кўринмас тўсиқлар, қаршиликлар ҳам бўлиб турар эди. Баъзан турли важлар билан монелик қилишга урунишлар, баъзида ҳасадгўйликнинг чиркин ҳаракатларидан юзага келган фитналар ҳам бўлиб турар эди. Бироқ, ҳар гал қаршиликтан сўнг натижা аксинча бўлиб, ихлос или бошланган ишлар вақт ўтиши билан кутилгандан ортиқ самаралар бера бошлади, фитналар барҳам топди. Ҳатто душманлар дўстга, рақиблар сафдошга айланди. Буларнинг барчаси илоҳий иноятдан дарак берар эди.

Бироқ, Аллоҳ белгилаган ризқ, Аллоҳ белгилаган қадар бир нафас ҳам ўзгармас экан. 2014 йилги сұхбатлар шайх ҳазратларининг сўнгги Рамазон сұхбатлари бўлган экан.

Шайх Мұхаммад Содик Мұхаммад Юсуф раҳматуллоҳи алайх 2015 йилги Рамазондан бир неча ой муқаддам фоний дунёдан боқий дунёга риҳлат қилдилар. Аллоҳ таоло у зотни Ўз раҳматига олсин.

Ўзбек мусулмонлари шайх ҳазратлари тақдим қилиб келган сұхбатларга шунчалар кўнгил боғлаб қолган эдики, у кишининг вафотидан кейинги ilk Рамазонда қалам аҳли тарафидан «Ҳазратсиз Рамазон» деган сарлавҳа остидаги мақолалар битилиб, уларда мухлис мусулмонларнинг шайх ҳазратлари олиб борган сұхбатларига бўлган соғинчлари, армонлари, нолалари акс этди. У кишининг вафотларидан кейин орадан беш йил ўтган бўлса-да, ҳозир ҳам одамлар шайх ҳазрат ҳаётлик пайтларидағи Рамазонни қўмсайди, ўша пайтдаги руҳий ҳаловатни қидиради. Буни уларнинг битиклари, дил сўзларининг изҳорларида яққол кўриш мумкин.

Шайх ҳазратларининг Рамазонга муҳаббатлари ва бу ойдаги хизматлари хулуси ният билан қилинган экан, даргоҳи илоҳийда мақбул бўлган экан. Бугун у зот орамизда бўлмасалар-да, Рамазонларда қилган сухбатлари ўша пайтдагидан ҳам кенгроқ доирада ҳалқимизга етиб бормоқда. Ўша йиллари бу сухбатларга турли сабаблар билан бора олмаган, улардан баҳраманд бўла олмай қолган барча юртдошларимиз эндиликда ҳалқимизнинг улкан маърифий меросига айланган бу сухбатларни оила даврасида тинглаш имконига эга бўлдилар. Бугун у зотнинг Рамазон сухбатлари мамлакатимиздаги етакчи телеканалларда саҳарлик ва ифторлик пайтларида, эртаю кеч эфирга узатилмоқда. Авваллари бу сухбатлар фақат масжидларда ва интернет тармоқларида тарқаган бўлса, бугун радио ва телевидение орқали бутун мамлакат бўйлаб, бутун дунё бўйлаб тарқалиб, ҳар бир хонадонга кириб бормоқда. Фурсатдан фойдаланиб, бу сухбатларнинг республикамиз телевидениесида эфирга узатилишига бевосита ва билвосита ҳисса қўшган барча азизларимизга бутун ўзбек ҳалқи номидан, барча мўмин-мусулмонлар номидан ташаккурлар айтамиз. Айни пайтда, барчага бу ғанимат имкониятдан тўлиқ фойдаланишни, бу сухбатларни оила даврасида томоша қилиб, улардаги илм-маърифатни қалбга жой қилишни тавсия қиласиз.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф раҳматуллоҳи алайҳ вафотидан кейин ҳам ўзбекзабон ҳалқлар учун ўзларининг Рамазон тухфаларини тақдим этишда давом этмоқдалар.

Аллоҳ таоло у зотни Ўз раҳматига олиб, қилган барча солиҳ амаллари, Ислом динига қилган буюқ хизматлари учун Ислом уммати номидан беҳисоб ажру савоблар билан мукофотласин, қолдирган жорий сақадақаларини Қиёматга қадар сўнмай, бардавом бўлишини насиб этсин.

Ҳасанхон Яҳё Абдулмажид

2020 йил 5 май